Epoca eroică a luptelor greco-romane

Răsfoind hronicul am dat peste istoricul mai tuturor sporturilor, istoric redat cu destulă aproximaţie de aceia cari, animată de cele mai bune intenţii nu s'au gândit — este cazul multora dintre noi — să strângă hrisoavele la timpul lor.

Din foiletările la cari ne-am dedat am ajuns la concluzia că lupta îşi pierde leagănul în timpuri foarte îndepărtate dar pe cari nimeni nu le poate preciza.

Faptul însă că despre ea se pomeneşte în anale acoperite de un colb de dimensiuni nemăsurate ne îndreptăţeşte să credem că activitatea sportivă de astăzi îşi datoreşte existenţa vechei tendinţe a omului de'a se întrece în lupta corp la corp.

Şi probabil că aceasta este adevărul devreme ce însă istoria antică nu poate să precizeze de unde şi de când s'a născut tendinţele de întreceri între fizicul întrupat în oameni de constituţie robustă.

In rândurile ce urmează vom căuta să schiţăm în linii generale evoluţia unui sport care, orice s'ar spune, trebue considerat drept punct de plecare al tuturor manifestaţiilor cari încântă astăzi ochiul şi atrage în arene mulţimi de multe ori greu de evaluat.

INAINTE DE ERA CREŞTINA.

Cineva spunea acum câţiva ani că lupta datează din timpul lui Homer şi chiar dinaintea lui. La drept vorbind ea exista pe timpul războiului troian, anterior cu mai multe secole lui Homer, care a descris-o în nemuritorul său poem Iliada.

Lupta era unul dintre sporturile favorite ale grecilor dacă nu chiar cel mai preferat.

Istoria jocurilor olimpice transmisă nouă de Pansamas, autorul unui complet ghid al Greciei vechi, arată că lupta a triumfat asupra tuturor vicisitudinilor şi s'a menţinut totdeauna pe primul plan.

Lupta tot a dispărut odată cu jocurile greceşti şi urmele ei există până la sfârşitul secolului trecut.

RENAŞTEREA.

Se ştie astfel că Du Guesclin unul dintre eroii naţionali ai Franţei, era un luptător de mâna întâia.

In timpul Renaşterii chiar regii practicau acest sport şi istoria nu ne ascunde că, cu prilejul celebrei întrevederi dela Camp du Drap d'Or, Eurie VIII-lea al Angliei şi Francis I al Franţei şi-au lansat câte o provocare şi au luptat în faţa armatelor şi curţilor respective.

Alte timpuri, alte obiceiuri.

INAINTE DE NAPOLEON

Nu va mai de curând, regele Carol al IV-lea al Spaniei, pe care l-a detronat Napoleon, avea o plăcere deosebită să-şi măsoare forţele cu oamenii din anturajul său.

Puterea sa la făcut popular şi l-a instalat în rândul democraţelor capete încoronate.

SUB CEL DE AL DOILEA IMPERIU.

Inaintea războiului franco-german din 1870, Parisul avea o arenă imensă în care se înfruntau campionii acelei epoci. S'au remarcat pe atunci, luptele lui Marseille cu Arpin, Bonnet le Boeuf, Bainaize şi alţi bătrâni.

A urmat apoi un timp de stagnare pentruca în 1882 activitatea să reînceapă la Folies-Bergere. Faimosul Pietro Dalmasso (85 kg), italian de origină dar cu sufletul francez, ştiinţific şi puternic, merse din succes în succes.

Pietro executa o centură în faţa căruia nimeni nu era capabil să-i reziste.

Acest Dalmasso a murit la Marsilia, viguros şi robust până la ultima zi, în — 1929, la vârsta de 81 ani.

O dovadă că lupta conservă.

UN AMERICAN IN EUROPA.

In 1889 sosea la Paris Tom Canon, american. El fu, dacă nu inventatorul, cel care a aplicat pentru prima oară „braţul american" care determina doborîrea adversarului prin suferinţă. Această „lovitură" este interzisă astăzi.

In 1896 s'au reluat turneele dela Folies-Bergere şi cea mai titanică luptă fu cea dintre Celestin Moret şi faimosul Emile Vernet, luptă terminată nedecis.

In curând îşi făcu apariţia celebrul Paul Pons şi nu mai puţin faimoşii luptători turci: Iousouf, Nouralh şi Karali Osman cari îşi datorau prezenta la Paris lui Doublier, unul dintre cei mai mari promoturi ai luptei.

TREI „NAMILE".

Karah măsura 1 m. 80 şi cântărea 100 kg.; Jonsonf avea 1 m. 85 şi cântărea 120 kgr., iar Nurlah 2 m. 05 şi 159 kg. Namile în toată puterea cuvântului.

Din acele timpuri a rămas memorabilă lupta dintre Yousouf şi Paul Pons. Aceasta din urmă după eforturi titanice cari au durat 15 minute, a început să strige: „luaţi-l de aici că mă omoară".

Altădată, în luptă cu un compatriot pe nume Ibrahim, Yousouf găsi foarte natural să-i bage adversarului degetele în nas cu scopul de a-l asfixia şi numai intervenţia contodentă a celor prezenţi a determinat pe colosul turc să se potolească.

Acest Yousouf a murit în 1897 cu ocazia naufragiului vasului Bourgogne pe care revenea din America în urma unui triumfal curneu.

Ziarele au povestit apoi că aurul pe care îl purta în chimir l-a împiedicat să se salveze.

LUPTE INTERMINABILE

Spre sfârşitul lui 1898, lupta devenise un fel de febră la modă. Echipele de practicanţi ai greco-romanei traversau continentul în lung şi în lat, fără însă ca un regulament să îngrădească abuzurile ce se comiteau. Datorită acestei situaţii Gambier a luptat — la Paris — patru ore cu germanul Hitzler din Muenchen şi tot atât cu rusul Pytlasinsky care de fapt era polonez şi şi-a sfârşit viaţa acum câţiva ani ca comisar de poliţie la Varşovia.

Lumea se îmbulzea la toate aceste spectacole şi totdeauna sexul frumos era foarte bine reprezentat.

INCEP MATRAPAZLACURILE

Ţinută în mare stimă lupta greco-romană începuse însă să sufere pe urma aranjamentelor făcute de chemaţi şi nechemaţi.

Cea mai mare denaturare a adevărului s'a produs în 1899 la Casino de Paris, în campionatul mondial la categori uşoară (85 kgr.) în care, după o oră şi 10 minute germanul Weber a fost declarat învingător deşi francezul Celestin Moret îl domina cu o autoritate evidentă.

Lucrurile au fost însă curând uitate şi publicul a continuat să frecventeze în număr impresionant de mare, sălile cari adăposteau turnee de lupte greco-romane.

O PLEIADA DE AŞI NECONTESTAŢI

Apariţia cotidianului sportiv francez L'Auto a oncis cu regisarea la Paris a unor turnee de ridicată valoare şi cari au scos în evidenţă o serie de autentici campioni ca: Petersen, Hackenschmidt (leul rusesc o magnifică statuie vie), Ladislaw Zbysko, Padonbny, Petre Lurich şi simpaticul Raul le Boucher care, la vârsta de 17 ani era deja imbatabil în Belgia. A ceastă măsură 1 m. 43 cântărea 130 kgr.

Belgianul a murit la Nisa şi legenda (sau istoria) spune că el şi-a datorat sfârşitul unei întâlniri de ordin sentimental.

DEALUNGUL ŞI DEALATUL EUROPEI.

Odată cu începerea secolului nostru trupele de luptători au purces să colinde continentul pentruca cei mai valoroşi reprezentanţi ai luptei greco-romane să treacă apoi oceanul şi să-şi garnisească buzunarele cu aur greu.

In peregrinările lor, marii luptători ai timpurilor acelea au vizitat în dese rânduri Capitala ţării noastre, reuşind ani dearândul să captiveze mulţimea.

Zbysko Ciganievici, Petre Lurich, Paul Pons, Paul Abs, Padonbuy, Raicevici, etc. în anii dinaintea războiului, Fistenski, Urgach, Stenike, Stenero, Varga şi alţii imediat după trecutul război şi Hutitaneu, Kuyampe, Ettore, Ali Ben Said, etc. în ultimul timp au delectat cu talentul lor o asisenţă râvnită de toate celelale spectacole.

EPOCA LUI MAHMUTH.

In timp ce în ţară se perindau tot felul de luptători de diferite naţiuni, dincolo de graniţe Mahmuth Pehlivan ceăţean român, făcu furori cu aşa numita lui „forţă mistică".

De statură puţin impresionantă, nu măsura decât 1 m. 76 înălţime şi rare ori depăşea 95 kgr., Mahmuth a pus în uimire o lume întreagă prin tururi de forţă neegalate de nimeni.

Timp de 16 ani acest atlet care în ultimul timp se dedicase luptei libere a purtat cu mândrie titlul de „luptătorul cu umerii virgini".

Aseăzi, neînvinsul de altă dată îşi doarme somnul de veci sub o lespede dintr'un sat dobrogean şi nenorocul a făcut ca demnul său urmaş Petre Sonda să nu-şi poată pune meritele în valoare din cauza unui accident suferit acum aproape 15 ani, în Spania.

...TARIRE SI DECADENŢA.

Ţinută în mare stimă la începutul secolului nostru, lupta greco-romană a evoluat în frumoase condiţiuni, numai câţiva ani. A căzut apoi pradă aranjamentelor de culise şi a pierdut mereu teren.

Astăzi ea nu mai poartă decât vestigiile unui trecut glorios fiind cu totul pusă în umbră de lupta liber şi catch care nu vor întârzia însă să intre în domeniul istoriei ca un sport care a fost dar nu mai poate să trăiască din cauza intervenţiilor oculte cari dirijând dintre culise au reuşit să smulgă sportului acea sinceritate fără de care nu se poate ajunge al o situaţie satisfăcătoare.

Intrecerea sui-generis

„Corrida" contra „Footballului"

Adversarul însă, a rămas în...10 oameni: Marcial Lalanda, asul toreaderilor, s'a retras, şi footballul a repurtat o nouă victorie în marşul pentru cucerirea globului

Vestea s'a răspândit ca fulgerul în toată Spania:

Marcial Lalanda, eroul naţional al arenelor spaniole, abandonează ocupaţia care l-a consacrat. El nu öi-a desfăşurat posibilităţile şi arta sa singulară numai în peninsula Iberică, ci şi în Franţa, Marok şi America de Sud, smulgând spectatorilor ropote de aplauze. In epocile de înflorire ale luptelor cu tauri, organizatorii îi plăteau pentru ca să apară în arenă până la 30.000 de peseta, decarece erau siguri că spectacolul va avea loc cu cassele închise. După propriile sale mărturisiri, Marcial — care actualmente este în vârstă de 39 de ani — a luat parte la 1075 de lupte în care a ucis 2320 de tauri.

ZIUA BUNĂ...

Crescut în mijlocul unor păşuni, unde se găseau nenumărte turme de vite al căror supraveghetor era tatăl său, tânărul Lalanda încă de la vârsta de 9 ani şi-a dovedit chemarea şi talentul pentru luptele cu taurii. Abia la 16 ani însă, şi-a făcut apariţia în arenă, luptând împotriva taurilor tineri. Marcial Lalanda care mai târziu a numit el însusi 28 de toreadori cu ocazia cunoscutelor serbări traditionale ale Corilei, a devenit încă dela 18 ani unul din eroii cei mai de seamă ai „basmalei rosii".

GRAŢIA, ELEMENT INDISPENSABIL

Acum Lalanda nu mai luptă cu tauri tineri ci cu tauri maturi, şi puternici. Nu este vorba să ucizi pur şi simplu taurul, indiferent cum, căci lucrul acest ar fi destul de simplu, deşi nu lipsit de pericole; trebuie să ţii seamă însă, în această luptă de un întreg lexicon de condiţii şi îngrădiri, de prescriptii şi reguli artistice. Fiecare atitudine, fiecare mişcare a toreadorului se găseşte sub privirile critice ale spectatorilor. Si pentru a îndeplini toate aceste reguli, toreadorul are nevoie nu numai de sânge rece, de nervi tari şi de îndrăzneală neînfricată, ci şi de graţie.

CRUZIME SAU...?

De obicei, străinii privesc cu oroare acest spectacol. Ei nu simt decât milă pentru vita chinuită de moarte. Nu aşa gândeşte însă, şi spaniolul. El afirm că taurul, în furia sa oarbă, în dorinţa sa de a ucide, aţâtat de basmaua roşie, nu-şi mai simte rănile; spaniolul sustine că moartea în arenă constitue o formă mai demnă a morţii decât tăierea la abator. In arenă moartea taurului înseamnă „apoteoza frumuseţii".

Sansele nu sunt aceleasi din ambele părţi, căci taurul trebuie să moară în orice caz. Dar şi pe toreador îl pândeşte moartea. De fiecare dată duelul pe viaţă şi pe moarte repreizntă ciocnirea dintre forţa primitivă animală şi marea prezentă de spirit a toreadorului.

Marcial Lalanda n'a căuat în acest fel de lupte, nici faima şi nici banul. Soarta sa a fost indestructibii legată de aceea a taurului. Venit pe lume în răgetul vitelor, el a împărtit libertatea cu ele, a crescut odată cu ele şi le-a cunoscut toate capriciile

FOOTBALLUL DIN NOU INVINGĂTOR

Odată cu plecarea acestui matador, a cărui activitatea a durat peste două decenii, se apropie de sfârşit şi epoca cea mai strălucitoare a serbărilor nationale. Atitudinea toreadorului dominată în primul rând de conceptia artistică, de dragostea pentru meseria căreia i se dedică cu trup şi suflet, dispare încet-încet, fiind înlocuită de scopuri materialiste.

Apogeul acestei „arte taurine" a fost depăşit.

Atle preocupări, — spre pildă, foot-ball-ul, care ca si corridele se dispută tot Duminică după amiază, — câştigă din ce în ce mai multi adepti.

In afară de faptul acesta, crescătoriile de tauri au de luptat cu greutăti de ordin economic din ce în ce mai mare. Intretinerea unei crescătorii de tauri poate fi considerată drept un lux costisitor. Sumele disponibile trebuie să fie întrebuintate la reconstructia tării, având destinaţii economice foarte importante.

Spania îşi dă seama de greutăţile timpurilor actuale, îşi dă seama că este vorba de soarta întregei Europe şi nu priveste situaţia atât de usuratec pentru ca să se dedice fără nici o grijă serbărilor sale, naţionale, ale luptelor de tauri.

AUTOREX

MOTOREX S·A·R

BUCUREŞTI

CENTRALA: STR. DOAMNEI 14, TEL.: 4.16.25-4.38.25

SUCURSALA: BUL. BRĂTIANU 22, TEL. 5.41.79

VÂNZAREA EXCLUSIVĂ A FIRMEI:

H. von WICHMAN - Kom. Ges. HAMBURG

Piese şi accesorii pentru automobile

ACUMULATORI • SOBE KATALYT • LANŢURI ANTIDERAPANTE • „Antiger" PENTRU RADIATOARE • SCULE ŞI UNELTE • POMPE DE AER • FARURI • TUBURI DE RADIATOR • CURELE DE VENTILATOR • PIESE PT. „Delco" ASORTIMENT COMPLECT • COMPRESOARE • STRUNGURI

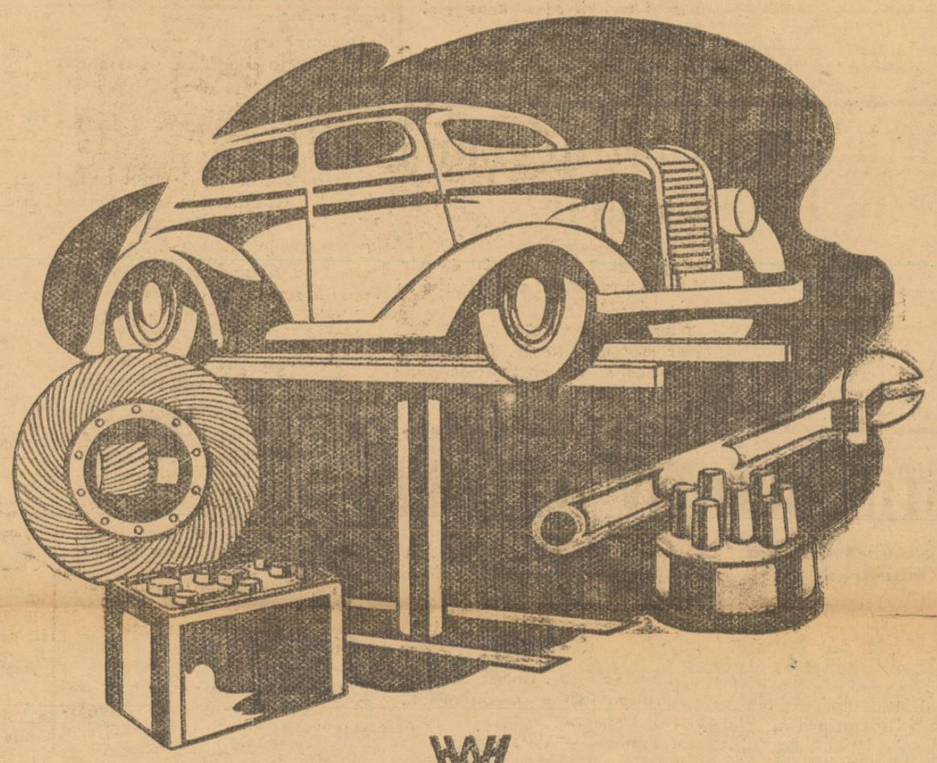

AUTOREX

INDUSTRIA NAŢIONALA DE ARTICOLE DE SPORT

„Vivi" BUCUREŞTI

N. PETRESCU

STRADA BREZOIANU, 9 — TELEFON 3.73.35

REG. COM. 3991|932—CONT CEC. 3733

SKY-URI COMPLECTE

LEGATURI MODEL KANDAHAR etc.

CALITATE IREPROŞABILA

DIRECŢIUNEA FABRICEI DE CIORAPI

„A D E S G O"

Urează distinsei sale clientele

SARBATORI FERICITE